

Amprente de dinozaur, conservate perfect

De-a lungul anilor, cercetătorii au aflat multe despre anatomia dinozaurilor, dar o trăsătură a acestora a rămas până acum necunoscută în cea mai mare parte. Dintre toate urmele de dinozaur descoperite până acum, care sunt rare, mai puțin de 1% au urme lăsate de piele. Recent, paleontologii au găsit 5 astfel de amprente. Lipsa amprentelor este o lacună semnificativă în cunoașterea, întrucât acestea arată „semnături” unice ale dinozaurilor, scrie Science Alert.

Datând de acum aproximativ 120 de milioane de ani, descoperirea este fără precedent, iar fiecare urmă este conservată foarte bine, cu urmele de piele care păstrează o replică vie a piciorului creaturii.

Descoperire macabră de acum trei milenii în Anglia

Un studiu arheologic din Oxhordshire, Anglia, a produs un mister macabru: 26 de schelete preistorice în gropi, cu vârsta de circa 3.000 de ani, datând din Epoca Fierului, dinaintea ocupației romane.

Situl din Epoca Fierului de la Childrey Warren este fascinant pentru că oferă o imagine a credințelor și superstițiilor oamenilor care trăiau în Oxfordshire înaintea cuceririi romane. Unul dintre schelete a fost îngropat cu picioarele amputate și plasate pe fiecare parte a toracelui, iar brațele au fost puse aproape de cap. Un alt craniu a fost înlăturat și îngropat lângă picioare, scrie Science Alert.

Activități dedicate sărbătorilor pascale în grădinițele din județ

La Grădinița Arduș s-a organizat Târgul de Paște; Voluntarii SNAC de la GPP nr. 1 au poposit cu iepurași de ciocolată la Centrul Prichindel; Preșcolarii Grădiniței 14 Mai au aflat Legenda încondeierii ouălor; Prichindeii de la Voinicelul au vopsit ouă în coji de ceapă; Grupa „Bună dimineața” de la Grădinița Dumbrava minunată a învățat cum se prepară pasca.

PAGINA 4

DE PAȘTELE CATOLICILOR Cristos a înviat! Kellemes Húsvéti Ünnepket! Frohe Ostern!

PAGINA 7

“Burundanga” și alte piese de teatru

Spectacolul lansat în noiembrie la Satu Mare este o coproducție a Trupeii Harag Gyorgy și Teatrului “Csiky Gergely”

din Timișoara, regizată de Csabi Anna, în scenografia lui Albert Alpar.

PAGINA 6

Un preot a salvat Coroana de Spini a lui Cristos din Notre-Dame

Un preot devenit erou și-a riscat viața intrând în Notre-Dame pentru a salva Coroana de Spini a lui Hristos, cea mai prețioasă relicvă religioasă adăpostită de catedrala din Paris.

Jean-Marc Fournier, preot al serviciului de pompieri din Paris, a spus că s-a numărat printre cei care au intrat în catedrala pariziană veche de 850 de ani, în timp ce aceasta era înghițită de flăcări. El a salvat și Preasfântul Sacrament, în timp

ce serviciile de urgență au format un „lanț uman” pentru a scoate relicvele din structura în flăcări.

Coroana se află într-un recipient de sticlă, decorat cu aur, comandat de către Napoleon și era expusă publicului doar vinerea în timpul postului și în vinerea mare. Relicva provine de la Ierusalim și a fost dusă inițial la capela Sainte-Chappelle, construită în secolul al XIII-lea special pentru familia regală.

Liviu Marta: Muzeul ne arată frumusețea și complexitatea civilizației umane

PAGINA 5

Un asteroid de mari dimensiuni a trecut ieri aproape de Pământ. Va reveni peste 100 de ani

Un asteroid de mari dimensiuni a trecut foarte aproape de Terra vineri dimineață, iar specialiștii de la NASA avertizează că, deși de data aceasta nu a reprezentat un pericol, există riscul unei coliziuni cu Pământul în următorii o sută de ani, potrivit The Independent.

Asteroidul 2019 GC6 a trecut cel mai aproape de Terra vineri dimineață, la 06.41 GMT (9.41, ora României), la o distanță de doar 219.000 de kilometri, puțin mai mult de jumătate din cea dintre Pământ și Lună. Asteroidul a fost descoperit în urmă cu nouă zile, de un sistem de monitorizare a obiectelor spațiale al NASA.

La momentul trecerii pe lângă Terra, asteroidul, cu o lungime de 7,5 - 30 de metri, avea o viteză de 20.300 de kilometri/oră, potrivit Jet Propulsion Laboratory al NASA.

Specialiștii NASA au clasificat asteroidul 2019 GC6 drept “potențial periculos”, dar acest lucru nu înseamnă că Terra a fost în pericol. Această clasă de asteroizi cuprinde obiectele care trec pe lângă Terra la o distanță de maximum 8 milioane de kilometri, fiind suficient de mari “încât să provoace distrugerii semnificative”, potrivit NASA. Asteroidul va mai trece foarte aproape pe lângă Terra în 2034, 2041 și 2048.

19 aprilie 1919 – 19 aprilie 2019. Un secol de administrație românească

PAGINA 3

Grădina Romei era greu de întreținut și la 1900

PAGINA 2

Când s-au întocmit planurile grădinei, ce frumos ni s-a explicat că va fi acolo un aparat automat de pompare, care va aproviziona lacul de sus cu apă proaspătă, iar apa în plus se va reversa și în acest fel lacurile vor fi curate. Păi, aparatul de pompare există, dar nu se mișcă deloc. Lacul de sus este plin de rogoz, iar lacul de jos de lintiță, și deja se simte mirosul lui de mlaștină, în plus sunt aici și câteva mii de broaște ale căror orăcăituri depășesc glasurile orchestrei care cântă aici în fiecare marți.

Autorizație pentru linia ferată

Ministrul de resort a stabilit inspecția tehnică la calea ferată de interes local Satu Mare-Ardud și Satu Mare-Viile Satu Mare pe data de 13 a lunii curente numind secretarul ministerial Képeșy Árpád pentru această inspecție. Comisia prezidată de Képeșy a examinat ieri linia ferată constatând că ea a fost construită impecabil, iar secretarul a și eliberat autorizația oficială de funcționare. În acest fel, începând de azi vor circula trenuri pe această linie conform mersului deja stabilit de la podul Someșului până la piața din Viile Satu Mare și mai departe până la Ardud.

(Szamos, 14 iunie 1900)

Îmbăierea cailor pe străzile Sătmarului

În urma ploii mari căzute joi după masă, mai multe străzi din oraș s-au umplut de apă, așa că nu s-a putut circula nici cu căruțele și nici pe jos. Părțile apropiate palatului episcopal și str. Verbőczy (Mileniului) au oferit o imagine curioasă, unde nu s-a putut circula deloc. După ce ploaia a încetat, încă mult timp nu s-a putut circula, iar birjarii au venit aici și și-au îmbăiat caii.

Sărbătoare la Dara

De Ziua Domnului s-a ținut o sărbătoare specială la Dara cu ocazia că tânărul Kocsis Mihály din localitate a donat o statuie a lui Sf. Anton bisericii romano-catolice din localitate, la care parohul Svadlene a ținut o predică de răsunet. A urmat sfințirea statuii, procesiune și sfânta liturghie. Serbarea a fost organizată de către Kiss József și s-a terminat la ora 4 după masa cu entuziasmul enoriașilor.

Muzică la piscina de înot

În grădina piscinei de înot imperial și regal pentru civili, corpul ofițeresc își va ține serbarea de evocare tradițională a bălăliei de la Custozza cu începere de la ora șapte și jumătate, unde onoratul public va fi primit cu ospitalitate. Grădina și malul râului vor fi iluminate cu lampioni. Se asigură o masă gustoasă, băuturi și o deservire ca lumea.

(Szamos, 24 iunie 1900)

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef suplimentar - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15

Satu Mare, cod 440012

Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Grădina Romei era greu de întreținut și la 1900

Lucruri ciudate în orașul nostru

Grădina noastră Kossuth (Romei) este frumoasă și acum, dar este încă multă dezordine acolo. Mai ales în zilele de târg și de sărbătoare nu există acolo niciun fel de supraveghere.

La fântâna de acolo este mai tot timpul ceartă și chiar bătăi. Această fântână ar trebui înzestrată cât mai curând cu o pompă. Omenii trec ca turma peste plantații. Podul provizoriu foarte ornamentat este ocupat de către copii, care se urcă pe balustrade și este o minune că încă niciunul nu a căzut. Polițiștii, așa cum am văzut eu, păzesc orchestra. Oare îi păzesc ei pe cei care suflă fals?

Când s-au întocmit planurile grădinei, ce frumos ni s-a explicat că va fi acolo un aparat automat de pompare, care va aproviziona lacul de sus cu apă proaspătă, iar apa în plus se va reversa și în acest fel lacurile vor fi curate. Păi, aparatul de pompare există, dar nu se mișcă deloc. Lacul de sus este plin de rogoz, iar lacul de jos de lintiță, și deja se simte mirosul lui de mlaștină, în plus sunt aici și câteva mii de broaște ale căror orăcăituri depășesc glasurile orchestrei care cântă aici în fiecare marți. Păi, nu se pot remedia aceste lucruri? S-a hotărât și faptul că vor fi aduse aici lebede. Oare unde în-oată acum acestea?

Grădinarul are și un măgar. Oare nu i s-ar putea da un butoi din care el să ude alele dimineața și seara? Antreprenorul a săpat aproape de malul lacului o groapă pentru var, care s-a umplut de apă. El a acoperit această groapă cu câteva scânduri. La o sărbătoare recentă, publicul a stat pe aceste scânduri nu prea rezistente, eu fiind nevoit să le atrag oamenilor atenția asupra pericolului. Până când va rămâne așa situația? Sau așteptăm până când se va produce o nenorocire?

Cu venirea în sfârșit a căldurii după o vreme rece neplăcută a apărut și cea mai mare mizerie a orașului nostru: praf și mirosul urât.

Eu cunosc orașe mici și sărace, care au la dispoziție doar niște fântâni pentru apă, însă se udă zilnic străzile, dacă nu se poate altfel, apoi cu puști de apă. Noi în schimb avem Someșul, nu știu câte atelaje în proprietatea orașului, pompierii au mașini de pompare, furtunuri, și noi ne înecăm de praf. Contribuie la asta și faptul că birjele și căruțele circulă pe acostamentul nepietruit, făcând un praf atât de mare, încât omul nu-și poate deschide ochii. Cum știu eu, acest lucru e interzis, însă nimeni nu este atent la acest aspect.

Din copacii tăiați în Grădina Kossuth s-ar fi putut face niște țăruiși cu care s-ar fi putut îngriji părțile nepietruite ale străzilor.

În orice caz, este foarte necesar ca măcar străzile principale să fie udate măcar de două ori pe zi, lucru pentru care nu lipsește altceva decât un pic de bunăvoință.

Sunt niște străzi în orașul nostru pe care abia se poate umbla din cauza mirosului. Printre altele trebuie să pomenesc aici partea către est a străzii Kazinczy (azi Șt. cel Mare) și ambele părți ale străzii Tompa (azi Petru Bran). În privința acestei străzi trebuie să menționez lichidul cu un miros enorm de urât care curge din salonul berii și care este un focar adevărat de pestă. Mă mir de toleranța locuitorilor de pe strada respectivă, pentru că este sigur că aici nu se pot deschide geamurile deloc.

Mai sunt o mulțime de astfel de

Chioșcul din Grădina Romei

străzi. Vârful însă sunt cele 5 abatoare integrate din centrul orașului nostru. Așa ceva nu s-ar tolera în niciun oraș ordonat, nici chiar acolo unde există o conductă de apă. Păi, nu se pot remedia aceste lucruri? Sau așteptăm până când vom avea parte de ceva epidemie din nou? Oare nu s-ar putea obliga proprietarii caselor să folosească carbol la deversările lor? Chiar vorbim de niște lucruri ciudate.

Kovács Léó

Adunarea învățătorilor

Asociația învățătorilor din școlile elementare din comitatul Sătmar și-a ținut adunarea ordinară anuală la chioșcul din Grădina Kossuth în data de 5 a lunii curente. După o deschidere avântată a președintelui s-a dat citire raportului asupra activității asociației, după care și după citirea raportului lui Kótai Lajos despre examenele de absolvire de an școlar au urmat discuții lungi și aprofundate. În urma acestor discuții asociația s-a pronunțat în favoarea menținerii acestor examene, însă care trebuie să capete întotdeauna un caracter festiv și ele trebuie limitate în timp cât se poate. Adresa primită de la Asociația Agricolă a Comitatului Sătmar în sprijinul creșterii viermilor de mătase a fost transmisă cercurilor pedagogice cu solicitarea ca plan-tarea de duzi să fie peste tot o prioritate. Adunarea a ascultat cu mult interes lectura lucrării lui Poter Elemér cu titlul "Ce influență are personalitatea învățătorului asupra succesului predării" pentru care adunarea a votat o mulțumire. A fost respinsă propunerea editării unui buletin oficial de învățământ în comitatul Sătmar. Paládi Lajos a citit o lucrare despre furturile din școli, care a fost distribuită către cercurile pedagogice cu solicitarea unor răspunsuri.

După rezolvarea mai multor chestiuni mai mărunte s-a hotărât ca următoarea adunare să fie ținută la Baia Mare. Masa gustoasă din Grădina Kossuth este meritul proprietarului restaurantului de acolo, Valkovics.

(Szamos, 10 iunie 1900)

Emigrația și mizeria muncitorilor

Muncitorii din Ungaria, dacă nu au dus-o tocmai bine în patria lor, imediat au avut un program: emigrația în America. În lunile trecute a crescut îngrijorător numărul acestor emigranți. Mai ales din satele bogate din Bacica au pornit mulți oameni către străinătăți îndepărtate ca să-și îmbunătățească traiul.

Însă ei au plătit un preț mare pentru această aventură a lor. După scurt timp, ei s-au întors cu mari experiențe amare în satele lor natale, dându-și seama că în lumea nouă este mult mai greu să obții o bucată de pâine decât acasă.

Cât de mulți oameni săraci au emigrat în America în speranța unor condiții mai bune de viață, iar acum ei se întorc într-un număr la fel de mare povestind niște lucruri uluitoare despre soarta lucrătorilor de acolo!

Situația însă nu este caracteristică doar emigranților din Ungaria, aceeași soartă au și majoritatea emigranților din toată Europa.

În orașul New York, aproape 75 de mii de șomeri se perindă pe străzi. Mare parte oameni cu familie, și degeaba se plâng oricui, ei nu-și găsesc niciun fel de muncă. Lucrul cel mai groaznic este că încă niciodată nu au sosit atâția emigranți în America ca în anul în curs. Europeanii nu găsesc de lucru pentru că dacă undeva este nevoie totuși de brațe de muncă sunt angajați americanii și europenii urmează abia după ce nu se mai găsesc americani pentru lucru.

La noi lumea se plânge tocmai din cauza faptului că angajatorii nu țin cont de cetățenia angajaților și angajează tot felul de străini și astfel săracii de la noi rămân fără muncă, iar ei își iau șandramalele din cauza amărăciunii și părăsesc pământul natal.

Trebuie făcut ceva în această chestiune. Unde este nevoie în Ungaria de forță de muncă, angajatorii trebuie să prefere fiii patriei, asta ar trebui să fie o obligație patriotică pentru toți ca până când maghiarii nu au de lucru străinii să nu beneficieze de contracte de muncă. În acest

fel s-ar putea reduce măcar parțial numărul acelor care emigrează, fenomen care este dăunător din toate punctele de vedere.

În zilele noastre, când ne aflăm în preajma secerișului, vedem o mare mizerie în rândul muncitorilor agricoli din câmpie. Mii și mii de muncitori agricoli sunt fără pâine. Autoritățile fac tot ce pot pentru ameliorarea acestei situații înfricoșătoare, însă nici cu cea mai mare bunăvoință ele nu pot obține ca fiecare dintre ei să aibă ceva de lucru. În foarte multe sate tot crește numărul muncitorilor agricoli fără muncă, lucru ce creează griji serioase autorităților.

Ministrul agriculturii a însărcinat 26 de autorități teritoriale locale să facă intermediari pentru muncitorii agricoli. O parte din ei chiar obțin ceva muncă, însă mii și mii rămân fără ocupație și fără speranța să aibă ceva de lucru. Muncitorii agricoli, ca să nu moară de foame, au încercat să se orienteze și către alte preocupări, însă - lucru regretabil - ei se pricop doar la munca pe ogoare. Aceasta este munca după care ei ar putea supraviețui, acesta este elementul lor în care ei ar lucra cu plăcere, dacă ar avea ce.

Pe muncitorii agricoli din câmpie îi așteaptă un viitor cât se poate de sumbru. Degeaba merg dintr-un loc în altul, aceeași soartă îi așteaptă.

Mizeria muncitorilor se datorează realităților dure de astăzi. Totul stagnează, bani nu sunt, iar vremea rece din luna trecută, gerul și gheața au făcut ravagii. Abia așteaptă toată lumea să depășim această situație disperată, ne îngrijorăm în privința viitorului, însă este posibil să ne fie și mai rău.

În foarte multe localități și ținuturi muncitorii agricoli nu au pâine.

Într-adevăr, ei trebuie să aibă o credință, o nădejde foarte puternică, ca să aștepte cu sufletul liniștit venirea unor timpuri când vor obține ceva de lucru. Acest moment nu poate întârzia foarte mult, și dacă da atunci vor trebui găsite niște soluții radicale pentru ameliorarea mizeriei în masă a acestor muncitori agricoli.

(Szamos, 17 iunie 1900)

Traducere: Veres Istvan
Rubrică realizată de A. Zaharia

În Sâmbăta Mare a Paștelor - 19 aprilie 1919, în jurul orei 12, au traversat podul de peste Someș primele trupe române din avangarda Diviziei a 2-a Cavalerie, fiind conduse de către colonelul Ressel. La orele 15 a intrat în Satu Mare și generalul Lascăr Davidoglu, comandantul Diviziei române din nord-vestul Ardealului.

ISTORIE

19 aprilie 1919 – 19 aprilie 2019. Un secol de administrație românească

După încheierea Primului Război Mondial, din vechile imperii multinaționale au apărut noi state și s-a întregit unitatea teritorială a altora.

În 1918, se forma România Mare prin unirea cu patria-mamă a Basarabiei, a Bucovinei și Transilvaniei, desprinzându-se din vechile imperii multinaționale, respectiv Imperiul Rus și Imperiul Austro-Ungar.

O dată cu Marea Unire din 1918, conducătorii români au formulat și principiile care vor sta la baza funcționării noului stat. La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, marele om de stat Iuliu Maniu afirma: "Nu voim ca din asupriți ce am fost să devenim asupritori. Voim să asigurăm libertatea pentru toți și dezvoltarea pentru toate popoarele conlocuitoare... Noi voim pe acest pământ al României Mari să întronăm libertatea națională pentru toți. Voim ca fiecare națiune să se poată cultiva în limba ei, să se roage lui Dumnezeu în credința ei și să ceară dreptate în limba ei. Noi care am vărsat lacrimi văzând limba noastră scoasă din școli, biserici, justiție nu o vom lua altora... Numai printr-un regim democratic putem întări țara noastră românească, mai ales când trebuie să ținem seama de cerințele vieții moderne de stat. Numai având un regim de drepturi și libertăți înăuntrul țării, vom avea țarie să validăm cauza noastră în afară".

Sătmarul, rămas sub control maghiar

Deși la 1 decembrie 1918 s-a consfințit Unirea Transilvaniei cu Regatul României, Sătmarul a rămas până în luna aprilie 1919 sub controlul guvernului maghiar. Județul era situat la vest de linia provizorie de demarcație Sighet - Jibou - Ciucea - Hălmaș - Zam, stabilită prin Convenția de la Belgrad din 13 noiembrie 1918. Pe teritoriul Sătmarului erau cantonate Regimentele 5 și 12 Infanterie

La 25 Mai 1919, Sătmarul a fost vizitat de regele Ferdinand I și regina Maria. Familia regală a fost primită la Carei de autoritățile locale în frunte cu Iuliu Maniu, fiind de față o mulțime de aproximativ 50.000 de persoane

maghiare, precum și Divizia de secui (retasă de la Cluj). Amintim că în timpul Directoratului comunist Prefectura nu avea niciun funcționar român dintre cei 135 de angajați, iar primăria avea unul singur din cei 70 de funcționari și nu exista presă românească. Autoritățile civile și militare maghiare au introdus un regim ostil populației române caracterizat prin asasinat, arestări, bătăi, refugierea unor fruntași ai mișcării naționale din Sătmar.

Armata română a trecut linia de demarcație în ziua de 16 aprilie 1919. Primele trupe române au intrat în Sătmar dinspre Sălaj, ocupând Șomcuta și Baia Mare, mai apoi zona Carei. Trupele române au trecut linia de demarcație, la cererea Antantei, pentru a pune capăt ilegalităților comise de armata bolșevică maghiară și pentru a înainta spre Tisa, cu misiunea de a elibera toată zona de nord-vest a țării.

Intrarea Armatei Române

În Sâmbăta Mare a Paștelor - 19 aprilie 1919, în jurul orei 12, au traversat podul de peste Someș primele trupe române din avangarda Diviziei a 2-a Cavalerie, fiind conduse de către colonelul Ressel. La orele 15 a intrat în Satu Mare și generalul Lascăr Davidoglu, comandantul Diviziei române din nord-vestul Ardealului, căruia i s-a făcut o primire frumoasă de către ajutorul de primar Istvan Lenard în sala festivă a orașului, spunându-i-se: "În numele acestui oraș, oferind serviciile populației maghiare pentru susținerea ordinii publice".

Mulțumind, gen. Davidoglu a răspuns că trupele române au venit în orașul Satu Mare "nu ca inamici, ci ca frați, respectăm toată lumea civilizată și cinstită, funcționarii fără deosebire pot să-și ocupe posturile și autoritățile vor continua

activitatea lor conform ordinelor ce se vor publica".

Tot în ziua de 19 aprilie a fost eliberat orașul Carei, precum și comunele Mofștinu Mic, Andrid, Petrești, reușindu-se ca în 20 aprilie să fie eliberate și ultimele localități românești situate pe viitoarea graniță de stat a României.

Peste două zile a sosit la Satu Mare și generalul Alexandru Constantinidi, care prin activitatea sa a ajutat la instalarea autorităților românești, în ziua de 22 aprilie 1919 Primăria orașului Satu Mare primind o nouă conducere românească, fiind numit primar Augustin Ferentiu.

La data de 27 aprilie 1919, președintele Consiliului Dirigent, Iuliu Maniu, împreună cu Alexandru Racoți Filip - prefect, s-au deplasat la Carei (fiind reședința de atunci a județului Satu Mare) unde au preluat Prefectura, marea majoritate a funcționarilor maghiari jurând credință statului român.

Componenta județului

Din punct de vedere teritorial, județul actual era împărțit în 7 plăși: plasa Tășnad cu 40 de localități, plasa Arduș cu 31 de localități, plasa Careii Mari cu 24 de localități, plasa Oaș cu 16 localități, plasa Sătmar cu 36 de localități, plasa Ugocea cu 15 localități și plasa Seini cu 24 localități.

La 25 Mai 1919, Sătmarul a fost vizitat de regele Ferdinand I și regina Maria. Familia regală a fost primită la Carei de autoritățile locale în frunte cu Iuliu Maniu, fiind de față reprezentanți ai tuturor confesiunilor religioase și o mulțime de aproximativ 50.000 de persoane, cuplul regal fiind impresionat de ceea ce a găsit în această parte de țară.

Sărbătorind acum 100 de ani de la instaurarea administrației românești în această parte de țară, aș dori să concluzionez prin ceea ce a spus Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române: "Transilvania este astăzi o parte a României și a Europei în același timp, dar, mai presus de toate, este patria primitoare a tuturor locuitorilor săi. Amintirile trecutului sunt un patrimoniu de neprețuit, iar păstrarea lor un atribut al popoarelor civilizate. Transilvania e singurul loc din Europa unde o biserică bizantină stă lângă o bazilică romană, lângă o biserică gotică și lângă alta barocă, toate vecine cu o sinagogă! De asemenea singurul loc în care un locaș de cult ortodox este la câțiva pași de unul greco-catolic, de altul romano-catolic, de unul calvin, de altul luteran sau unitarian. Aceasta spune mai mult despre conviețuirea pașnică decât despre conflicte, trecutul trebuie cunoscut nu pentru încrâncenare și răzbuț, ci pentru a înțelege".

Pe un mormânt comemorativ înprejmuț din cimitirul ortodox din Carei, pe placa din granit este înscrisă dorința eternă a eroilor noștri: "Noi ne-am făcut datoria / Ca voi să fiți fericiți / Fraților nu ne uitați / Eroii neamului 1919"

Mihai Andrei Mocan,
Muzeul Județean Satu Mare

În drum spre Satu Mare, Armata Română a poposit la Roșiori

"În aproape toate localitățile de pe valea Someșului și a Crasnei se aflau la începutul anului 1919 unități, subunități, grupări, detașamente de honvezi și secui". Așa își începe descrierea unui important capitol din trecutul nostru colonelul în rezervă Vasile Rus în volumul intitulat "Armata în istoria românilor. Evocări, confesiuni, mărturisiri", publicat în anul 2014.

În rândurile de mai jos, folosind ca sursă de inspirație lucrarea colonelului (r) Vasile Rus, spicuim din capitolul "Eliberarea și stăpânirea Transilvaniei de către armata română - Triumf al eroismului românesc" detalii importante ale existenței noastre, semnificația zilei de 19 aprilie despre care autorul consideră că ar merita, ca semn al amintirii și cinstitii eroilor români, să fie Ziua orașului Satu Mare. Autorul îl citează pe ilustrul om politic Nicolae Titulescu, care spunea: "(...) România nu poate fi întreagă fără Ardeal. România nu poate fi mare fără jertfă (...)".

"Războiul pentru întregirea neamului, 1916-1918, a constituit epopeea luptei

eroice, tributul de sânge dăruit cu generozitate de către aceia care aveau credința mântuirii sufletului românesc și făurirea prin unire a României Mari", scrie în volumul său colonel (r) Vasile Rus. Merghând pe firul trasat de autor, punctăm obiectivul Comandamentului Trupelor din Transilvania, și anume dezrobirea Transilvaniei și instaurarea puterii organelor de drept românești în toate județele și localitățile. În Decretul Regal din 1919, Ferdinand semna: "Țara nu va uita niciodată că vitejiei ostașului român se datorește în cea mai mare parte făurirea României de astăzi și de mâine... Onoare și Patrie... oriunde vă aflați voi sunteți purtătorii acestor idei...". Generalul Moșoiu îmbărbăta trupele din Transilvania: "Vouă, ostașilor trupei din Transilvania, care ați venit să desăvârșiți înfrățirea, datoria vă cere ca pururea trezi să fiți zid de care să se sferme uneltirile vrăjmașe...".

Lupte de stradă în Sătmar

După cum notam mai sus, pe Valea Someșului și a Crasnei, la începutul lui 1919 în mai toate localitățile erau honvezi

și secui, concentrați în unități, subunități, în grupări și detașamente. La Satu Mare, notează colonelul (r) Vasile Rus, inamicul concentrase un număr mare de forțe. Inamicul a făcut mobilizări și a constituit și instruit și forțe proaspete: "Astfel, în aprilie se găseau două divizii Honved și divizia I secui, comandate de colonelul Nagy Pal. În 8 aprilie erau 4.000 de tineri pregătiți pentru mobilizare, în majoritatea lor români, din care 2.000 vor fi trimiși la Carei, pentru formarea unui regiment". Autorul volumului "Armata în istoria românilor. Evocări, confesiuni, mărturisiri" amintește cititorului că în noaptea de 14 spre 15 aprilie în Sătmar au avut loc lupte de stradă între secui și trupele Gărzii Roșii, care s-au soldat cu victime. În oraș se afla Regimentele 12 Honved și 1 Infanterie: "După succesele obținute în ciocnirile violente cu inamicul din întreg teritoriul unit și ținându-se seama de dramatismul populației românești din ținuturile Sătmarului, Tășnadului și Careiului, în 16 aprilie a continuat ofensiva cu și mai mare hotărâre". Așa se face că pe Valea Someșului Divizia 2 Cavalerie a fost introdusă pentru a mări ritmul înaintării, aceasta acțio-

nând la Nord cu Brigada 2 Roșiori și la Sud cu Brigada 3 Roșiori. Au fost astfel eliberate localitățile Seini, Ilba, Apa, Medieșu Aurit la Nord, iar la Sud Arduș, Pomi, Roșiori, Crucioș și alte localități. La Roșiori, în casa colonelului Vasile Rus, Brigada 3 Roșiori a staționat și s-a refăcut. În 19 aprilie, trupele române au reușit să ocupe orașul Satu Mare, scrie colonel (r) Vasile Rus.

Generalul Davidoglu: "Am venit să îndeplinim o dreptate istorică"

Autorul descrie atmosfera de vibrant spirit românesc citând cele spuse de generalul Davidoglu, comandantul Diviziei a II-a cavalerie: "Am venit să îndeplinim o dreptate istorică, dezrobind pe sute de mii de români din aceste ținuturi. De azi înainte Satu Mare devine un mărgăritar în colierul orașelor României Mari".

Generalul Constantinide, șef de Stat Major, nota în jurnalul operațiilor din 20 aprilie 1919: "La sosirea în Satu Mare mi-a ieșit în întâmpinare toată populația civilă și militară... și a mulțumit armatei

române pentru sacrificiul făcut că i-a scăpat de orgia bandelor ungare". Este mai apoi descrisă de autor înaintarea, cu mențiunea că în noaptea de 20 spre 21 aprilie s-a ajuns la Mateszalka - Csenger, în Satu Mare rămânând trupe ale Batalionului 2 Regimentul 14 Infanterie și Batalionul 16 Vânători pentru executarea dezarmării.

"Din 20 aprilie a anului 1919, orașul Satu Mare este cu adevărat românesc. În aceeași zi a fost eliberat și Careii Mari (Carei), alături de alte localități din zonă. Atunci a fost prima oară înregistrată România la Nord-Vest, atingând linia frontierei cu Ungaria, pe care o are și în prezent.

Neuitare și cinste tuturor aceluia care s-au jertfit pentru realizarea acestui măreț eveniment, preamărind și eroismul populației românești, care nu și-a uitat originea latină, păstrându-și limba, tradițiile, portul, cu toată politica de maghiarizare la care a fost supusă timp de 1.000 de ani", își încheie capitolul "Eliberarea și stăpânirea Transilvaniei de către armata română - Triumf al eroismului românesc" colonelul (r) Vasile Rus.

A consemnat Ioana V.

Cu mânuțele lor dibace, prichindeii din grădinițe au confecționat coșulețe și felicitări și au învățat totodată cântece și poezii pe tema sărbătorilor pascale.

Activități dedicate sărbătorilor pascale în grădinițele din județ

Grădinița Voinicelul

Grădinița Ardu

Grădinița Dumbrava Minunată

Grădinița 14 Mai

Centrul Prichindel

Pe parcursul întregii săptămâni, înainte de mult așteptata vacanță de primăvară, în instituțiile de învățământ preșcolar din județul Satu Mare, copiii și educatoarele lor au organizat tradiționalele târguri de Paște. Le numim tradiționale pentru că, de exemplu, Grădinița cu Program Prolungit din Ardu organizază acest gen de eveniment de nouă ani încoace.

În rândurile de mai jos vă prezentăm câteva dintre activitățile menite să aducă în atenția copiilor și nu numai a semnificației sărbătorilor pascale, activități derulate în mediul preșcolar.

Ediția a 9-a a Târgului de Paște la Grădinița Ardu

Așa cum scriam mai sus, în Ardu, Grădinița cu Program Prolungit a organizat zinele trecute la noua ediție a Proiectului educațional Târgul de Paște, eveniment care a avut ca temă "Sfintele sărbători de Paște în sufletul copilului și al adultului". Activitatea a avut ca scop pregătirea copiilor și a întregii comunități ardudene pentru Învierea Domnului. Preșcolarii au învățat și ce mult înseamnă pentru sufletul nostru să dăruim, activitatea având scop caritabil, beneficiarii fiind copii de la Casa de copii. La Târgul de Paște din Ardu au fost implicați peste 180 de copii de vârstă preșcolară, copii care frecventează cele nouă grupe ale Grădiniței cu Program Prolungit. Este vorba de șase grupe de secția română și trei grupe de secția maghiară. Proiectul de Paște a fost coordonat de directoarea

unității de învățământ, Aurica Lecz, și de educatoarele Bianca Barbu, Mihaela Berinde, Ioana Darida, Kereztesi Noemi, Kocsis Agota, Ioana Seichei și educatoarele voluntare Balog Noemi, Bauer Andree, Mutter Andree, Luiza Mureșan, Roter Inez, Alina Stan, Mirela Toma, Tiuian Henrieta și Denisa Varga. Denisa Titea, surioara unei fetițe de la grădiniță, a fost voluntară la realizarea picturilor pe față ale celor mici. Activitatea a fost una de succes. Preșcolarii s-au bucurat de multe surprize, de activități pe tema sărbătorilor pascale și de numeroase jocuri.

Voluntarii SNAC de la GPP nr. 1 au poposit cu iepurași de ciocolată la Centrul Prichindel

Tot zilele acestea, voluntarii SNAC de la Grădinița cu Program Prolungit nr. 7, Structura GPP nr. 1, au poposit alături de educatoarele lor, Raluca Haidu și Laura Achim, la Centrul social Prichindel. Merg în fiecare an în pragul sărbătorilor religioase și nu numai. Merg cu drag pentru că așa învață și copiii cât de frumos e să dăruiești și cât de importante sunt relațiile de prietenie dintre oameni. Educatoarele le-au citit prichindeilor povestea iepurașului care s-a pregătit de Paște împreună cu familia sa, copiii au cântat un cântecel tot despre un iepuraș poznaș, iar la finalul întâlnirii, după câteva zeci de minute de joacă, Iepurașul le-a dăruit beneficiarilor Centrului social Prichindel mulți iepurași de ciocolată, dar și cărți de povești una mai interesantă ca alta, cărți de colorat și creioane colorate.

Preșcolarii Grădiniței 14 Mai

au aflat Legenda încondeierii ouălor

O minunată activitate a fost organizată și la Grădinița cu Program Prolungit 14 Mai din municipiul Satu Mare. O activitate în aer liber pe care cadrele didactice au numit-o simplu și frumos: "Învierea Domnului văzută prin ochi de copil". În cadrul Săptămânii Școala Altfel, preșcolarii cu mic cu mare, 120 de copilași frumoși și plini de energie, au ieșit în curtea grădiniței lor de pe strada Gladiolei pentru a lua parte la atelierele de lucru. Activitatea s-a derulat în parteneriat cu Școala Gimnazială Cupșeni Marureș. S-au simțit minunate atât ei, cât și cadrele didactice și oaspeții lor. În curtea unității de învățământ preșcolar au fost amenajate șapte ateliere de lucru în cadrul cărora copiii au realizat ornamente pentru masa de Paște. Preotul Dorel Silaghi de la Biserica Sfintii Apostoli Petru și Pavel le-a spus preșcolarilor Legenda înroșirii ouălor de Paște, iar grupul de la Cupșeni, însoțit de dascăli și buni- cuțe, a încondeiat ouă prin tehnica cunoscută din strămoși și transmisă din generație în generație. E vremea pricesnelor, iar eleva Karina Molnar și un grup de eleve din Cupșeni le-au cântat celor prezenți sufletul interpretând pricesne. Așa cum ne spunea directoarea Grădiniței cu Program Prolungit 14 Mai Satu Mare, preșcolarii sunt copii foarte talentați, fapt demonstrat de minunatele lucruri expuse în cadrul expoziției cu vânzare de la finalul întâlnirii din curtea grădiniței. Fondurile strânse urmează să ajungă la Centrul Tatiana care aparține Asociației Sfântul Acoperământ al Maicii Domnului cu care grădinița colaborează

de foarte mult timp.

Prichindeii de la Voinicelul au vopsit ouă în coji de ceapă

Voiniceii au fost și ei voiniceii zilele acestea. Pe parcursul întregii săptămâni, cei 22 de copilași din grupa mare A de la Grădinița cu Program Prolungit Voinicelul Satu Mare, Corp C, alături de educatoarele lor, Loredana Sălăjean și Eugenia Chiș, au fost implicați într-o serie de activități având ca temă principală sărbătorile pascale.

Astfel, dacă într-una din zile au mers la biserică, în alta au pictat ouă. Cadrele didactice le-au spus legenda ouălor de Paște și i-au învățat chiar să vopsească ouăle cu coji de ceapă. Oul și iepurașul au fost în centrul atenției toată săptămâna. Iepurașul a ascuns ouă de ciocolată în iarbă în curtea grădiniței, iar copiii s-au distrat în timp ce le căutau. S-a organizat o cursă de iepurașilor, preșcolarii au transportat oul cu lingura, au dovedit că sunt descurcăreți plimbând tava cu pahare cu apă, au aruncat la țintă și au avut parte și de experimente educative precum plutirea și scufundarea oului și lumânarea de sub borcan. Cu mânuțele lor dibace, voiniceii au confecționat coșulețe și felicitări și au învățat totodată cântece și poezii pe această temă, a sărbătorilor ce se apropie.

Grupa „Bună dimineața” de la Grădinița Dumbrava minunată a învățat cum se prepară pasca

În cadrul Proiectului educațional "Să ne păstrăm tradițiile", derulat de Gră-

dinița cu Program Prolungit Dumbrava Minunată din Satu Mare în parteneriat cu Colegiul Economic Gheorghe Dragoș și Școala Gimnazială Constantin Brâncoveanu, zilele trecute la grădiniță a avut loc o activitate intitulată sugestiv "Coptul pâștii". Activitatea, care a avut un specific tradițional, a avut rolul de a-i familiariza pe preșcolarii cu tehnicile tradiționale de procesare a alimentelor, și anume prepararea pâștii de Paște cu foc de lemne. O rețetă tradițională, o tehnică simplă din care a rezultat un produs delicios. În climatul specific apropierei sărbătorilor pascale, la grădiniță, elevii de liceu și colegii lor din ciclul gimnazial au pregătit pâșcuțele, ce le-au copt mai apoi în cuptorul din curtea grădiniței, cu ajutorul micilor bucătari ai grupei Bună dimineața și au atentă supraveghere a unei bunicuțe. Prepararea pâștilor a respectat cu strictețe rețeta tradițională, de la dospit la frământat manual, decorarea cu motive tradiționale și coptul pe vatră, iar rezultatele au fost pe măsură. Elevii de liceu și-au propus să îi inițieze pe cei mici în tainele bucătăriei, sănătoase desigur, și să predea ștafeta următoarei generații.

Reușita activității a fost asigurată prin implicarea directoarei, profesoara Nicoleta Gale, a profesoarei pentru învățământul preprimar Florica Dobran, prin implicarea părinților copiilor din grupa Bună dimineața și parteneriatul cu profesoarele pentru învățământ preprimar Ligia Aliman și Rodica Timp, cu profesoara pentru învățământ primar Raluca Groza și profesoarele Violeta Bran, Alina Horincar, Năstaca Pișcoran, Paula Murgu și Maria Sălăgian și elevii clasei a XI-a A de la Colegiul Economic "Gheorghe Dragoș" Satu Mare.

Maria V.

“Consider că fiecare dintre noi are datoria morală de a cerceta, dar și de a păstra și salva patrimoniul istoric din pământ, pentru generațiile viitoare. Suntem datori să nu distrugem informațiile la care ar putea avea acces cei ce vin după noi.”

INTERVIU

Liviu Marta: Muzeul ne arată frumusețea și complexitatea civilizației umane

“Un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil care nu-și cunoaște părinții”, spunea Nicolae Iorga. Nicolae Bălcescu considera că istoria este cartea cea dintâi a unei nații. Dragostea pentru trecutul nostru, curiozitatea și dorința de a afla cât mai multe despre omenire i-au călăuzit pașii actualului manager al Muzeului Județean Satu Mare, dr. Liviu Marta, pe tărâmul arheologiei.

Și totul a pornit din copilărie, când îndrumat de profesori pe care nu îi va uita niciodată și despre care vorbește și acum cu drag când își aduce aminte, a ales să pună pe primul loc între materiile preferate Istoria. Vă invităm pe dumneavoastră, cititorii noștri, la o călătorie interviu cu popas în trecut, în prezent și viitor alături de reprezentantul Muzeului Județean Satu Mare, dr. Liviu Marta.

- **Domnule Marta, este dificil copil fiind să îți dai seama pe ce cărare vrei să mergi în viață, profesional vorbim. În cazul dumneavoastră totul s-a conturat oarecum încă din primii ani de școală.**

- Nu a fost așa de simplu. M-am străduit să fiu un elev bun și, ca orice școlar, învățam pentru a fi pregătit la toate materiile. Cel mai mult îmi plăcea istoria încă din ciclul primar și gimnazial, iar un rol deosebit l-au avut cadrele didactice. Am absolvit Școala Gimnazială din Andrid, iar doamna profesoară Victoria Rusu este cea care a reușit să facă o punte de legătură între mine, elevul, și istoria ca materie de studiu, o punte ce în timp s-a consolidat, desigur pe măsură ce treceau anii. Dincolo de lecturile istorice pe care le aveam la îndemână, din biblioteca comunală sau din revista Magazin Istoric, un rol important l-au avut expozițiile muzeale văzute la Carei, Oradea, Suceava, București. După terminarea școlii gimnaziale, nu am avut curajul să mă azez pe istorie, așa că am ales Liceul Industrial Nr.6 din Satu Mare, unde a stăruit dragostea mea pentru istorie. Din fericire era un liceu în care se puneau accent pe materiile de cultură generală, așa că am avut parte de o foarte bună pregătire. Îmi aduc cu plăcere aminte de profesori ca soții Budai (limba română și geografie) sau Radu Ștefan (istorie). După absolvirea liceului mi-am făcut curaj să studiez domeniul istoriei, iar pentru aprofundarea cunoștințelor am ales Facultatea de Istorie din cadrul Universității Babeș Bolyai din Cluj - Napoca.

- **Arheologia, o specializare grea. Care ar trebui să fie principalele elemente ce să îndrepte un tânăr spre studiul Arheologiei?**

- Nu cred că Arheologia este mai dificilă decât alte ramuri ale Istoriei sau decât multe alte domenii de activitate. Presupune la început mai multă practică și contact direct cu artefactele, pe lângă o dorință puternică de a cunoaște și spirit de observație. Ceea ce m-a determinat și pe mine să aleg această specializare a fost o anumită neîncredere asupra modului diferit în care sunt folosite relicvele vechi în cadrul unor discursuri și demonstrații istorice diferite. Apoi, cu timpul am constatat că oamenii au creat mereu lucruri frumoase. M-au fascinat cultura materială și spirituală a dacilor și a celților și mai ales a oamenilor din prima jumătate a mileniului I și din mileniul II a Chr. care au trăit în Transilvania și Câmpia Tisei. Pentru a studia arheologia trebuie să îți placă oamenii și omenirea, să vrei să despici firul în patru pentru a

afla ceva.

- **Revenind la anii de facultate, cum i-ați caracteriza?**

- Au fost ani frumoși, ani în care am învățat foarte mult. Îmi aduc aminte cu plăcere de perioadele de practică, când aveam ocazia să discutăm în cadre mai puțin formale ca la catedră. Am avut onoarea și plăcerea de a face practică sub îndrumarea profesorului dr. Ioan Glodariu, renumit om de știință care din anul 1984 conducea cercetările de la Sarmizegetusa Regia. A fost unul dintre cei mai mari oameni de știință care au studiat civilizația dacică. Au fost ani de studiu, ani în care ca student am reușit să mi elucidez multe din trecut, să învăț metode de lucru, să află răspunsul la multe întrebări ce le aveam.

- **După facultate ați venit la Satu Mare?**

- Da. Prin anii 1994 - 1996 era o nevoie foarte mare de arheologi la Satu Mare. Îmi amintesc că am venit la acea vreme

me la Muzeul Județean în practică, și mergeam la săpături la vestitul șantier arheologic din Lazuri, alături de arheologii Gheorghe Lazin și Ioan Stanciu. La Lazuri era descoperită o așezare complexă, cu multe nivele de locuire timpurie și simțeam prin participarea la aceste săpături că sunt martor al unei perioade extraordinare din trecutul îndepărtat. A fost deosebit de interesantă practica făcută la Pișcolt, cu profesorul János Némethi, la cel mai cunoscut sit celtic din România. Așa cum spuneam, în acea perioadă era nevoie de arheologi în zonă. Eu am venit aici deodată cu colegii mei, Robert Gindele și Szocs Peter, care, la rândul lor au reușit să facă o carieră profesională frumoasă. Îmi aduc aminte de regretatul arheolog Ilie Sălceanu, care de la Informația Zilei ne sprijinea cu aparatură electronică performantă, dar și cu experiența sa științifică și practică, de teren.

- **Arheologul sapă tot, documentea-**

ză. Arheologul pătrunde în adâncimea pământului și a istoriei până la urmă și la propriu și la figurat. Se va epuiza vreodată materialul de studiu, domnule Marta?

- Consider că fiecare dintre noi are datoria morală de a cerceta, dar și de a păstra și salva patrimoniul istoric din pământ, pentru generațiile viitoare. Suntem datori să nu distrugem informațiile la care ar putea avea acces cei ce vin după noi. Nu pot să nu mă opresc asupra unor aspecte ce trebuie să ne dea de gândit. Din păcate, sunt proiecte de investiții pe situri importante, situri care nu vor mai putea fi vreodată reparate. Se fac distrugerii ireversibile. Asistăm la evoluțiile tehnologice și aici voi da un exemplu cât se poate de simplu. Pe vremuri, oamenii aveau animale, cu boi, arau cu calul. Se ara la 15-20 centimetri adâncime în pământ. Apoi au venit tractoarele care au mers până la 25-30 cm. În zilele noastre, datorită evoluțiilor în domeniu, se ară

cu tractoare de mari dimensiuni, care merg până la 35-40 de centimetri adâncime în pământ. Distrug mult căci cea mai multă informație se concentrează în acei câțiva centimetri dinspre suprafață care scapă de arături... Noi suntem cei ce din nefericire distrugem o foarte mare cantitate de informație în detrimentul celor ce vin din urmă.

- **Sunteți de ani buni director al Muzeului Județean Satu Mare. Un suflu tânăr la conducerea unei autorități vii de care nicio societate nu se poate lipsi. Cum e în lumea muzeologiei?**

- Este o lume pur și simplu fascinantă, o lume pe care de mic mi-am dorit să o explorez. Muzeul prin faptul că expune cele mai frumoase obiecte ale generațiilor trecute, ne arată frumusețea și complexitatea civilizației umane. Practic muzeul ne ajută să descoperim tainele vieții și capacitatea omenirii de a face lucruri deosebite. Iar Muzeul Județean Satu Mare, prin varietatea tematică, prin echipa din momentul de față, oameni buni, profesioniști, potriviți la locul lor, reușește cred eu să aducă în atenția vizitatorului nu doar o lecție a trecutului, ci și o pagină de istorie pentru viitor.

Revenind la momentul în care am venit în fruntea acestui lăcaș de cultură, pot să spun că mult timp nu am cochetat cu ideea de a fi director sau orice alt șef. Cel care m-a provocat să fac acest pas mare, fiindcă se puneau problema la acea vreme pentru schimbarea de generații în fruntea instituției, a fost domnul Ilie Sălceanu. Probabil că dânsul, care de-a lungul anilor a reușit să mă cunoască bine, a apreciat că proiectele și ideile mele ar putea duce în direcții bune instituția muzeală sătmăreană.

- **În încheiere, avem rugămintea să ne spuneți unde suntem și încotro ne îndreptăm prin ochii directorului Muzeului Județean Satu Mare.**

- Suntem în punctul în care arheologic suntem cunoscuți nu doar în țară, ci și dincolo de granițele ei. Mi-am dorit mereu să promovez imaginea instituției pe care o reprezint și să o aduc cât mai aproape de sufletele oamenilor. Consider că am reușit, cu ajutorul unei echipe bine pregătite, să realizăm expoziții ce au rămas în memoria oamenilor, cum au fost, de exemplu Expoziția Aurul României, cum a fost Expoziția Egiptul Faraonilor, Armele medievale de la Sibiu. Și lista poate continua. Avem în prezent câteva expoziții permanente care au capacitatea de a atrage vizitatorii din toate colțurile țării (Castelul din Carei, Casele Memorabile de la Apa și Ady Endre, Cuptoarele de la Medieș, Expoziția de la Muzeul de Artă).

Printr-un proiect european câștigat de Consiliul Județean vom reface în perioada următoare toate expozițiile permanente, secțiile de istorie, arheologie, etnografie. Acestea vor fi alinate la standardele muzeale europene, tehnic și conceptual, dar vor îngloba și enorma cantitate de informație istorică despre zona Sătmărulei ce a fost câștigată prin cercetările din ultimele două decenii. Vrem să punem în valoare omul și comunitățile ce au trăit în bogatul ținut al Sătmărulei, o zonă în care mereu s-a trăit bine. Avem proiecte mari și din punct de vedere al expozițiilor temporare prin care să satisfacem setea de cultură a sătmărenilor dar și apetitul de consum cultural ce îl doresc vizitatorii regiunii noastre. Satu Mare este fără doar și poate un spațiu în care istoria și cercetarea istorică poate să aducă bogăție pentru generația noastră, ca și pentru acelea care urmează să viețuiască în această frumoasă regiune.

A consemnat Ioana Vladimirescu

TEATRU

Adriana Vaida face un rol aproape tragic. Sub veselia și libidoul de fațadă erupe tot mai tare neîmplinirea, iar jocul actriței topește măștile prin priviri și zâmbete amare, fără urmă de forțare. Tot ce se întâmplă în scenă gravitează în jurul ei ca niște planete nebune înconjurând un soare furtunos.

“Burundanga”, sau râsul sănătos ca armă antiteroristă de efect

Se spune că prădătorii răniți, aflați în pragul morții, sunt cei mai periculoși. Dacă îi provoci, pot răspunde isteric. Cam așa era ETA, temuta organizație teroristă bască, în 2011, când dramaturgul catalan Jordi Galceran a avut prezența de spirit să atace practicile ei cu armele comediei. Câțiva ani mai târziu, ETA a depus armele și s-a desființat.

Poate mulți dintre spectatorii premierei absolute cu “Burundanga” s-au temut pentru autorul piesei. Să iei în râs, cu finețe desigur, dar fără menajamente, atât lumea drogurilor cât și universul unei armate a terorii care făcuse aproape 1.000 de victime, uneori din pur capriciu, se putea dovedi un demers foarte periculos. Dar textul lui Galceran e atât de savuros și săgețile lui atât de bine țintite, încât aproape că-ți vine să crezi că vreun boss de la ETA, auzind despre asta, și-o fi zis că efortul lor spasmodic nu mai are niciun viitor. Una e să te temi de un dușman, cu totul altceva e să-l iei la mișto.

Teroriștii, fetele și unchiul răpit(or)

Spectacolul lansat în noiembrie la Satu Mare este o coproducție a Trupeii Harag Gyorgy și Teatrului “Csiky Gergely” din Timișoara, regizată de Csabi Anna, în scenografia lui Albert Alpar. Traducerea în maghiară a textului a realizat-o Bakucz Dora. L-am văzut de curând, prezentat la Sala Studio înaintea unei călătorii la Budapesta. Ne-am

Doi actori sătmăreni ai trupei Harag Gyorgy și doi ai Teatrului “Csiky Gergely” din Timișoara formează cvartetul tânăr susținut de prezența experimentatului Rappert-Vencz Gabor

distrat de minune.

Două fete locuiesc împreună. Berta e gravidă, Silvia e panicardă. Berta vrea să afle, cât mai sincer cu putință, ce crede iubitul ei despre ea, așa că Silvia îi aduce o doză prea îndejuns din Burundanga, un drog care dezgheață limba și îngheață apoi memoria. Că Manel, băiatul în chestiune, mai pune și el mâna pe alte fete e una, dar să afli că a intrat în ETA e cu totul altceva. Mai

ales că recrutorul lui, un anume Gorka, e la ușă, cu treburi. Ce treburi? Păi să-l răpească pe unchiul bogătan al Silviei, pentru bani. Drept pentru care așa-ziii membri ETA îl culeg de pe stradă și îl aduc acasă legat, fără să știe că unchiul Jaume e uns cu toate alifiile și are și el experiență în lupta de gherilă contra lui Franco. Așa că toți și-au găsit nașul, iar celula ETA se dizolvă. Nu oricum, ci prin votul membrilor.

Textul e spumos și sprinten ca un vin de Jerez. Trece de la sex la terorism și uleiul de măsline cu o naturalețe ieșită din comun, e plin de poante cu tâlc și nu devine niciodată previzibil. Are ritm, gaguri, efecte clasice de comedie, fără a fi derizorii. Și mai ales pune degetul pe rană: oricât de respectabilă va fi fost cândva lupta basculor, acum a degenerat într-o debandadă. Păi nu mai bine plecăm cu toții în Bahamas?

Cvintet cu patru perne și-un pistol

Patru perne de mari proporții înconjoară o măsuță, toate pe un covor ieftin. Apartament de studenți săraci, ce mai. Și pretext scenografic ideal pentru dansul întâmplărilor imaginate de Galceran și înscenate cu naturalețe de Csabi Anna într-o Sală Studio aranjată ca la carte, inclusiv cu loc pentru titrare. Un bun exercițiu de colaborare între actori proveniți din trupe diferite, tineri și pasionați de meserie, ajutați de carisma binecunoscută a lui Rappert-Vencz Gabor, care domină scena când apare și face cu unchiul Jaume un rol foarte bun, plin de bonomie și ironie. Încă o realizare demnă de ținut minte, alături de securistul din recenta premieră absolută “Nu regret nimic”.

Din aceeași distribuție am regăsit-o pe Keresztes Agnes, cu un joc de forță, la limita isteriei, dar plin de ironie, în rolul Silviei. O tânără actriță care, din nou, anunță mari realizări pe viitor. De la Timișoara au venit cei doi îndrăgostiți din piesă, în persoana lui Lorincz Rita și Csata Zsolt, ambii cu compoziții în notă moderată, transmițând mai ales prin jocul non-verbal spaima situației în care personajele lor s-au trezit pe nepusă masă. Cel mai interesant personaj, bascul Gorka, îi prilejuiește lui Orban Zsolt o compoziție complexă, pornind din aparența de forță pe care i-o dă pistolul de activist ETA la început și care se topește pe minut ce trece și se descompune psihanalitic cu totul sub efectul unei noi doze de drog. Căci teroristul de toate felurile pare a fi doar un copil speriat.

Matrioșka sufletului feminin: “Janna”

Sosirea unei echipe de tineri regizori ruși într-un workshop intens la Teatrul de Nord vara trecută s-a dovedit un experiment fertil, din care s-a născut un spectacol bun, pe cât de modern ca realizare, pe atât de atemporal ca temă și mesaj, care îi oferă Adrianei Vaida un rol principal pe care-l aștepta de mult și care o valorifică din plin.

“Janna” este o piesă de mare succes în Rusia, scrisă de Iaroslava Pulinovici și tradusă în românește, cu talent și empatie, de Raluca Rădulescu. La Satu Mare s-a ocupat de punerea ei în scenă regizorul Dumitru Acriș, originar din Republica Moldova, stabilit la Moscova, cu multă experiență ca actor și studii regizorale eminente. O dovadă în plus a valorii sale o reprezintă faptul că următorul său proiect e un monument al dramaturgiei universale: “Faust” de Goethe.

“Ciorna” realizată în vară în săptămâna petrecută la Satu Mare alături de colegii pregătiți de Oleg Loviski a fost apreciată de public și primită cu interes de trupă. Acum, văzând spectacolul în toată splendoarea sa austeră, am porni de la un titlu al lui Shakespeare: “Zadarnicele chinuri ale dra-

Adriana Vaida în rolul titular

gosteii”. Perechea pe care Acriș o plasează în fundul scenei și care se sărută timp de aproape două ore (lucru de care Ioana Cheregi și Andrei Stan nu se plâng prea tare) așează drama Jannei, femeie “de succes” cu sufletul făcut franjuri, în contextul proverbialului “vis ferice de iubire”, mereu eludat.

E foarte rusesc dezmățul ce-o înconjoară pe Janna, ca un balet infernal, și nimic din tot ce populează imensul pustiu al scenei nu îi alină alea-nul. Anii trec, amantul mai tânăr o părăsește făcând un copil cu o pipiță, un tip din aceeași generație se dovedește mai crizat ca ea, subordonatele-s superficiale, amintirile nu-i

dau pace, iar Jannele din trecut ies la iveală din sufletul ei ca păpușile tot mai mici dintr-o matrioșka. Până la urmă, cu viclenie utilă, femeia va deveni mamă adoptivă, vindecându-se, și sperăm toți, umbrele trecutului.

Adriana Vaida face un rol aproape tragic. Sub veselia și libidoul de fațadă erupe tot mai tare neîmplinirea, iar jocul actriței topește măștile prin priviri și zâmbete amare, fără urmă de forțare. Tot ce se întâmplă în scenă gravitează în jurul ei ca niște planete nebune înconjurând un soare furtunos. Vlad Mureșan și Crina Andriucă sunt modele paroxistice de tinerețe exaltată, Radu Botar întinde coarda emoțiilor, gata s-o rupă, într-un monolog care ar fi de râs dacă n-ar fi de plâns. Anca Similor și Lucia Rașan (ce surpriză!) evocă două moduri diferite ale ruinei feminine, iar ipostazele din trecut ale Jannei (Dorina Nemeș, Roxana Fănață) descâlcesc mecanismele abuzului masculin (întruchipat cu forță de Cătălin Mareș și Ciprian Vultur). Micuța Maya Katerina Pop aduce inocența în scenă ca o speranță pe fundul cutiei Pandorei. Yvette Princz joacă o mamă amuțită, iar Sorin Oros aduce un plus de emoție în scena plină de resemnare din cimitir.

Nu e un spectacol simplu, dar merită efortul de a-l recepta și a-i înțelege substraturile. De văzut cum va crește.

“Variațiuni enigmatice” intense la Oradea

Eric Emmanuel Schmitt, renumit ca prozator, este și un dramaturg de mare valoare, iar piesa sa de rezistență, “Variațiuni enigmatice”, a avut parte de montări interesante în România, de referință fiind varianta cu Alexandru Repan și Mircea Diaconu pusă în scenă la Teatrul Nottara din București. La Satu Mare textul s-a jucat în primii ani ai deceniului trecut, inclusiv la Poesis, protagoniști fiind atunci Carol Erdos și regretatul Radu Sas. Cea mai recentă montare a “Variațiunilor” a fost prezentată anul trecut la Oradea, în regia Elvirei Platon-Râmbu, cu Sebastian Lupu și Petre Ghimbășan. Am avut ocazia să vedem acest spectacol acum două săptămâni, în primitoarea Sală Arcadia din Pasajul “Vulturul Negru”.

Echipa Teatrului “Regina Maria” a montat în ultimii ani destule piese franțuzești cu aromă boulevardieră (iar fostul ei director, Daniel Vulcu, ne-a adus și nouă o gustoasă “Cină cu proști”), așa că elementul comic de situații și loviturile de teatru sunt exploatare regizoral într-un spirit similar, inclusiv prin împărțirea spectacolului în două chiar pe replica crucială, care schimbă toată povestea. Ceea ce înce-

puse ca un interviu cu năbădăi între un scriitor capricios și un reporter băgăreț se transformă într-un duel verbal la baionetă, căci aceeași femeie le-a marcat ambilor bărbați existența în așa hal încât după moartea ei au ajuns să corespundă între ei, fără să știe, ca să-i țină doamnei lor legenda în viață. Totul într-un decor claustrofobic de intelectual supărat pe lume, amenajt cu gust aici de Oana Cernea.

Sebastian Lupu și-a dorit mult să joace această piesă, care îi permite să-și etaleze subtilitățile unui joc cerebral, departe de comicul uneori grosier cu care aborda acum câțiva ani texte mai comerciale. Actorul orădean, binecunoscut sătmărenilor, se dovedește la fel de rafinat și eficace în lungile momente liniștite, confesive, și în izbucnirile cu care personajul său își feliază sufletul. Petre Ghimbășan oferă o compoziție gradată cu grijă, trecând pe nesimțite de la burlesc la tragic și de la o scorțoșenie împovărată la autenticitatea omului care și-a golit tolba de secrete. E un spectacol care are pasaje de o emoție copleșitoare, merită văzut și, poate, va ajunge într-o zi să fie găzduit și de scena sătmăreană.

Apostolii au înțeles, până la urmă, că Isus trebuia să învie din morți, dar și că ei trebuie să vestească și să mărturisească că „el a fost pus de Dumnezeu judecător al celor vii și al celor morți.”

RELIGIE

„Pentru că încă nu cunoșteau Scriptura: că El trebuia să învie din morți!”

Dragi Frați și Surori în Cristos aflați în sărbătoare!

Apostolii nu au înțeles de multe ori, nici înainte de Înviere, ceea ce dorea Isus să le spună. S-a întâmplat adeseori să nu priceapă adevăratul conținut și semnificația reală a vreunui miracol. Dar au simțit, ba chiar au și mărturisit, că El este Mesia, Sfântul lui Dumnezeu, ale cărui fapte sunt de la Dumnezeu și ale cărui cuvinte sunt dătătoare de viață veșnică. Tocmai de aceea, pentru că îl considerau pe Isus ca adevăratul Mesia, nu au putut să-și împace convingerea mărturisită despre Mesia cu suferința și moartea Sa. Credeau că Mesia nu poate să moară. Dacă ar muri, atunci acest fapt ar demonstra că nu el este Mesia. Realitatea învierii lui Isus a trebuit să corecteze această concepție greșită a apostolilor. Cât de greu le-a fost să înțeleagă că Isus trebuia să moară în suferință, tocmai pentru a dovedi, prin învierea Sa, că este Mesia care, biruind și moartea, trăiește de-a pururi.

Bieții apostoli, cât de nedumeriți au stat în fața pietrei rostogolite, a mormântului gol, a giulgiurilor, acceptând cu greu și îndoială până și adevărul învierii, neștiind multă vreme ce atitudine să adopte.

PSSa Eugen Schonberger, episcop romano-catolic de Satu Mare

Desigur, au avut de așteptat 50 de zile ca să înțeleagă ce s-a întâmplat. Au avut de așteptat venirea Spiritului Sfânt, ca să-și amintească de toate cele spuse de Isus despre dragostea Tatălui, despre posibilitatea unei noi vieți, iertarea păcatelor, într-un cu-

vânt - despre răscumpărare.

Dragi Frați și Surori! Ce mare dar și har este faptul că noi putem deja sărbători în lumina Rusaliilor, plini de harul Spiritului Sfânt, misterul mântuirii noastre - moartea pe cruce și învierea lui Isus Cristos. Triduumul Pascal, prin celebrările sale, a comemorat evenimentele. Am fost cuprinși, fără îndoială, de compasiune și durere. Povestea suferințelor lui Isus ne-a impresionat și zguduit pe toți. Dar din toate aceste întâmplări s-a revărsat spre noi iubirea nesfârșită a Tatălui, care L-a dat pentru noi pe Fiul Său unul-născut, precum și iubirea nesfârșită a lui Isus, care și-a dat viața pentru prietenii Săi. A murit pentru noi. L-au îngropat, dar a treia zi a înviat, ca să le dea viața eternă celor care cred în El și să-i conducă la gloria lui Dumnezeu. Acesta este, Aleluia!, fundamentul bucuriei noastre pascale!

Dragi Frați și Surori! Apostolii au înțeles, până la urmă, că Isus trebuia să învie din morți, dar și că ei trebuie să vestească și să mărturisească că „el a fost pus de Dumnezeu judecător al celor vii și al celor morți.” (Fapt. Ap. 10, 42b) De-atunci au trecut aproape

2000 de ani. Dar noi, am înțeles, oare, ce înseamnă pentru noi învierea lui Cristos?

Să ne amintim cuvintele Sf. Paul din lectura de astăzi: „...ați înviat împreună cu Cristos...căci voi ați murit și viața voastră este ascunsă împreună cu Cristos în Dumnezeu!” (Col 3, 1a,3) Viața noastră cu Cristos ESTE deja în Dumnezeu. E adevărat, încă ascunsă, dar va fi vădită. Să mărturisim, așadar, cu sinceritate că toți tânjim după laude, distincții, glorie. Isus cel înviat ne îndeplinește această dorință strămoșească, împărțându-ne din propria Sa slavă. Această glorie autentică izvorăște din interior, acolo unde Dumnezeu sălășluiește în noi, și ne luminează întreaga existență cu strălucirea sa. Thomas Merton afirmă că, dacă am vedea cât de diferită este gloria lui Dumnezeu față de ceea ce numim noi glorie sau slavă, am muri de dragostea pe care am simți-o față de El. Învierea lui Cristos înseamnă pentru noi că am ajuns în cea mai intimă comuniune de viață cu Domnul glorificat. Dar, ca învierea lui Cristos să nu rămână pentru noi doar un adevăr de credință abstract, care nu ne afectează

viața de toate zilele, ci să devină o realitate vie, vă rog Fraților și Surorilor, să roștiți din inimă, împreună cu mine, această mică rugăciune: „Doamne, Isuse, am nevoie de Tine. Îți mulțumesc că ai murit pe cruce pentru mine. Îți deschid poarta vieții mele și Te primesc ca pe Domnul meu și Răscumpărătorul meu. Tu să-mi îndrumi viața. Fă-mă așa cum vrei tu să fiu. Amin.”

Dacă ai făcut această rugăciune cu sinceritate, El poposește la tine și rămâne cu tine. Îți înnoiește viața, și-o umple de pace și bucurie precum și cu acea credință că vei avea parte și de gloria Sa. În Anul Harului al diecezei noastre nu aș putea cere un lucru mai important decât ca harurile lui Isus cel Înviat să-i umple și să-i înnoiască pe toți credincioșii mei.

Cu aceste gânduri le urez confrăților preoți, călugărilor și călugărițelor, dragilor mei credincioși și tuturor oamenilor de bunăvoință sărbători pascale pline de bucurie și bogate în haruri. Cristos a înviat!

*Satu Mare, 2019,
în Sărbătoarea Paștelui
† Eugen, episcop*

Duminica Floriilor în tradiția românilor

În duminica de dinaintea învierii Domnului nostru Iisus Hristos prăznuim intrarea Mântuitorului în Ierusalim.

Este atât o zi luminoasă, cât și o zi mai sumbră, fiindcă începe săptămâna pătimirilor Fiului Omului, pătimiri la care vom fi și noi părtași prin mijlocirea Bisericii. După învierea lui Lazăr din Betania, Isus – călare pe un asin (semn al smereniei, al blândeții) – Se îndreaptă spre Ierusalim, înconjurat de mulțime. Oamenii din cetate (copii, tineri și bătrâni, bolnavi și sănătoși) au ieșit în întâmpinarea Sa, primindu-L ca pe un împărat, ca pe un profet, ca pe un binefăcător, ceea ce a stârnit furia arhierilor, cărturarilor și fariseilor, care Îi hotărâsc moartea. Cuprinși de bucurie și de entuziasm, unii oameni tăiau ramuri de arbori și le așezau pe cale, alții își desfăceau hainele și le așterneau pe drum pentru ca Domnul să calce pe ele, iar alții purtau în mâini ramuri de finic, strigând: „Osana! Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!” (Ioan XII; 13). Omul și natura (întreaga creație) erau în jurul lui Hristos, Domnul lumii. Deși este aclamat ca un împărat, totuși atitudinea Sa se caracterizează nu prin mândrie, ci prin blândețe și smerenie. Vine într-o stare de umilință, aducând cu Sine pacea și iubirea. Se îndreaptă spre patimi, spre cruce, spre înviere.

Din această zi încep toți pomii și toate florile să înmugurească

Duminica Floriilor sau a Vlăstarilor poartă acest nume datorită faptului că Domnul, la intrarea Sa triumfală în Ierusalim, a fost întâmpinat de popor cu ramuri de finic și cu alte flori, zice Simion

Domnul Iisus Hristos a fost întâmpinat la intrarea în Ierusalim de oameni cu ramuri de finic (palmier) în mâini

Florea Marian (Sărbătorile la români, vol. II, Buc., 1994, pp. 84-88). De asemenea, această denumire ne duce cu gândul și la sfințirea, în toate bisericile, a ramurilor de salcie, a mătășoarelor, precum și la înnoirea naturii: din această zi încep toți pomii și toate florile să înmugurească și să înflorească. În noaptea dinspre Florii, pe la miezul nopții, fetele fierb apă cu busuioc și cu fire de la prapuri de la biserică. În ziua de Florii, ele iau această apă și se spală cu ea pe cap pentru a avea păr frumos și strălucitor (ca firele de la prapuri) și pentru a fi plăcute de băieți. După ce se spală, toarnă apa rămasă la rădăcina unui păr, rostind: „Cum îi părul când îi înflorit de frumos, așa să fiu și eu de frumoasă; cum se uită oamenii la un păr înflorit, așa să se uite și la mine!” Se crede despre cel care se împărtașește (cuminecă) de Florii cu Trupul și Sângele Domnului Iisus Hristos, că înainte de a se apropia de preotul care ține potirul în mână, în

fața Sfântului Altar, orice va gândi de bine în acel moment Dumnezeu îi va împlini dorința. În ziua de Florii se culg tot felul de flori de primăvară, care se duc la biserică, fiindcă aceasta e ziua florilor. Se spune că așa cum va fi vremea de Florii la fel va fi și de Paști. În unele părți (din Muntenia) oamenii nu se spală pe cap și nu se bărbieresc în această zi ca nu cumva să albească precum pomii, care înfloresc acum. În alte zone (de ex. în Banat) românii nu se spală pe cap în săptămâna de dinaintea duminicii intrării Domnului în Ierusalim de frică să nu încărunească, însă se spală în ziua Floriilor cu apă descântată ca să le crească și să-și mențină părul frumos, iar apoi toarnă apa rămasă la rădăcina unui păr altoit. De Florii este dezlegare la pește, astfel că oamenii care își serbează onomastica pot mânca și altceva, nu doar mâncare de post, dar au grijă să nu facă petreceri cu dansuri și lăutari deoarece este păcat. Acum nu

se lucrează, ci creștinii se duc la biserică, pregătindu-se pentru începutul săptămânii patimilor.

Domnul Iisus Hristos a fost întâmpinat la intrarea în Ierusalim de oameni cu ramuri de finic (palmier) în mâini. Se spune că atunci când Isus era răstignit pe cruce, Maica Domnului îndurerată a ajuns la un râu mare, pe malul căruia crescuse o salcie. Maria i-a cerut salciei să se facă punte pentru a putea trece apa. Salcia a ascultat, s-a prefăcut în pod, iar Maica Domnului a trecut pe cealaltă parte, după care a binecuvântat salcia „ca să nu se poată face cărbuni din ea și să se ducă în toți anii în ziua de Florii la biserică. Și de atunci se duc în ziua de Florii rămurele înflorite de salcie la biserică”, consemnează Simion Florea Marian. Întrucât în țara noastră nu cresc palmieri, românii întrebuințează rămurele verzi de salcie, care înfloresc tocmai în această perioadă și ale cărei flori se numesc mătășoare. În ajun de Florii, curatorii și feciorii se duc pe câmp să adune mătășoare, pe care le așează în biserică, unde rămân până a doua zi. În ziua praznicului, preotul sfințește mătășoarele, care vor fi împărțite credincioșilor. Aceștia vin la biserică, sărută icoana intrării Domnului în cetatea Ierusalimului și își iau mătășoare, ducându-le acasă cu multă evlavie. Este o plăcere să vezi fiecare credincios ținând mătășoare în mâini pe parcursul Sfintei Liturghii. Paraclierul pune rămurele de salcie la icoane, la ușa bisericii, dar și la poarta ce dă în curtea sfântului lăcaș. Este mare sărbătoare! Ajungând acasă cu mătășoarele, creștinii intră mai întâi în poiată și lovesc cu ele vitele ca să crească sănătoase, apoi merg în casă și ating cu acestea copiii mici pentru ca ei „să crească și să înflorească” precum mătășoarele. După aceea, le pun la icoane, în vase sau în alt loc de seamă din casă. Unii nu le in-

duc în case, ci le așează deasupra ușii, sub streșină, ca să nu umble nimeni cu ele, crezând că dacă le duc în interiorul casei va muri cineva de acolo sau vitele se vor îmbolnăvi. Totodată, se pun rămurele de salcie pe stupo pentru ca să fie multă miere și pe straturile din grădini ca viermii să nu mănânce legumele. Românii folosesc mătășoarele sfințite și ca leac contra multor boli: friguri, dureri în gât, dar și pentru vindecarea animalelor. Cei care nu vor să răcească/să se îmbolnăvească tot restul anului înghit mătășoare în ziua de Florii, după Liturghie. Mătășoarele mai sunt întrebuințate împotriva grindinei și a furtunilor. Pe vremea grea, se pun mătășoare pe foc în speranță că fumul ieșit va împrăștia urgiile naturii, risipind norii. În timp de mare necaz, se iau mătășoarele de sub streșina casei, se afumă cu tămâie sfințită în ziua de Paști, înconjurându-se de trei ori (sau de mai multe ori) casa cu ele. Dacă în ziua Floriilor umbli încins cu salcie sfințită se crede că nu te va mai dura „mijlocul”. Trebuie specificat faptul că mătășoarele se folosesc și la „negoț”. Dacă duce cineva animale la târg și le atinge cu mătășoarele sfințite, atunci cumpărătorii „se îngrămădesc la dănsle, tocmai după cum se îngrămădesc oamenii în ziua de Florii ca să ia mătășoare”, conchide Simion Florea Marian.

În concluzie, după ce am pătruns în atmosfera plină de semnificații a praznicului Floriilor, împreună cu Biserica să zicem: „Învierea cea de obște mai înainte de patima Ta încredințându-te, pe Lazăr din morți l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule; pentru aceasta și noi, ca pruncii, semnele biruinței purtând, Tie biruitorului morții strigăm: Osana întru cei de sus, binecuvântat ești, Cel Ce vii întru numele Domnului!”

Preot dr. Cristian Boloș

Sophie Turner s-a confruntat cu stări de depresie după ce Game of Thrones a atras numeroase critici

Fanii au cunoscut-o pentru prima dată pe Sophie Turner în rolul micuței Sansa Stark, în anul 2011, când „Game of Thrones” a debutat pe ecrane. Pentru Sophie, popularitatea a venit cu un preț, într-o perioadă în care nu îi era clar cum ar trebui să-și gestioneze sentimentele. Într-un interviu cu Dr. Philon, actrița a dezvăluit că aluziile negative despre personajul său în social media au dus la un declin în sănătatea sa mentală:

„Le credeam. Îmi spuneam: „Da, sunt grasă. Nu sunt o actriță bună.” Le credeam. Mergeam în departamentul de costume pentru a-mi strânge și mai tare corsetul”, a povestit Sophie.

Până la urmă, aceste sentimente de nesiguranță au dus la simptome de depresie, precum dorința de a se izola sau lipsa motivației de a merge mai departe, lucruri care s-au întâmplat „dintr-o dată”. Se pare că nevoia de izolare s-ar fi înrăutățit deoarece a ales cariera în locul universității, precum restul prietenilor ei, explicând: „Nu aveam motivație să fac nimic, nici măcar să ies afară. Chiar și cu cei mai buni prieteni ai mei, nu voiam să-i văd. Plângeam chiar și când mă îmbrăcam, gândindu-mă: „Nu pot să fac asta. Nu pot merge afară.”

Se pare că aceste probleme persistă chiar și în prezent: „Sufăr de depresie deja de cinci sau șase ani. Cea mai mare provocare pentru mine este să mă ridic din pat și să ies din casă. Cea mai mare provocare este să înveți cum să te iubești pe tine însăși”, a continuat actrița.

Deși problemele cu care s-a confruntat de-a lungul timpului au fost severe încă de la 17 ani, Sophie spune că nu este capabilă să-și facă rău singură:

„Este ciudat. Spun că nu am fost foarte depresivă când eram mai tânără, dar obișnuiam să mă gândesc la sinucidere foarte mult.

Nu știu de ce. Poate este doar o fascinație ciudată pe care obișnuiam să o am, dar da, obișnuiam să mă gândesc la acest lucru. Nu cred că așa fi mers vre-

dată până la capăt, totuși. Nu știu.” Sophie Turner a apelat la ajutorul specialiștilor, care o ajută să fie împăcată cu propria persoană și să depășească momentele dificile.

De asemenea, Sophie a afirmat că va lua o pauză de la actorie, acum că ultimul

sezon din „Game of Thrones” ajunge la final.

Are un salariu mai mic decât Kit Harington

Actrița, a dezvăluit că salariul pe care îl primește ea pentru apariția în serial este de trei ori mai mic decât cel al actorului Kit Harington (32 de ani), rolul lui Jon Snow.

Aceasta a dezvăluit că deși actorul Kit Harington, colegul ei, este plătit de

trei ori mai bine decât este ea, nu are o problemă cu asta.

Actrița a mărturisit că simte că este corect ca ea să câștige mai puțin decât Harington, deoarece apariția lui este mai frecventă în episoade.

În serial, Kit Harington joacă rolul lui Jon Snow, în timp ce Sophie Turner o portretizează pe sora lui vitregă, Sansa Stark. Kit și Peter Dinklage, Lena Heady, Emilia Clarke și Nikolaj Coster-Waldau sunt plătiți cu 500.000 de dolari pe episod. O sursă a declarat pentru Daily Mail că Sophie, Maisie Williams și Isaac Hempstead Wright câștigă în jur de 175.000 de dolari pentru fiecare dintre cele șase episoade ale ultimului sezon.

„Kit primește mai mulți bani decât mine, dar are mai multe apariții decât mine. Iar pentru ultima serie, el a avut filmări nebunești. Am fost gen: „Știi ce? Păstrează-ți banii”, spunea ea.

Sophie, care a început să lucreze în televiziune din adolescență, a vorbit deschis, de asemenea, despre imperfecțiunile ei fizice:

„Toată lumea poate vedea cum sunt în realitate, ca în Game of Thrones. Am un nas mare, ochii mici și o bărbie dublă și asta e OK. Învăț să-mi iubesc nasul cel mare”.

Sophie descrie finalul „Game of Thrones” ca fiind „precum o moarte în familie”, adăugând: „Pierd personajul pe care l-am jucat de atât timp”.

Actrița, care a dezvăluit recent că a avut relații cu femei, a menționat și că plănuiește o nuntă mică cu logodnicul său, muzicianul Joe Jonas (29 de ani), cunoscut din trupa Jonas Brothers, cu care s-a logodit în octombrie 2017.

Serialul „Game of Thrones”, premiat cu numeroase trofee Emmy, este cel mai de succes program al HBO, cu circa 30 de milioane de telespectatori în Statele Unite și fani în întreaga lume, potrivit News.ro. Recent, „Game of Thrones” a fost clasat pe locul 4 în cadrul unui top al celor mai iubite seriale ale tuturor timpurilor, întocmit de publicația americană The Hollywood Reporter.

Cine este stilistul secret al lui Meghan Markle?

În ultimul an, Meghan Markle a devenit un reper în lumea modei la nivel global, odată cu abordarea statutului de ducesă de Sussex.

Dar cine este stilistul secret al lui Meghan Markle? Cine este responsabil pentru aparițiile încântătoare ale Ducesei?

Stilistul secret al lui Meghan Markle este... ea însăși.

Într-un interviu acordat pentru Elle.com, Meghan a mărturisit că este propriul său stilist și este responsabilă pentru succesul fulgurător pe care l-a avut în lumea modei.

În trecut, prietenii apropiați ai ducesei au declarat pentru revista People că Meghan Markle își construiește singură imaginea și are grijă personală de întreținerea corporală.

„Luna trecută eram cu ea și se pregătea pentru un eveniment public. În timp ce eu stăteam de vorbă cu Harry, Meghan își făcea pedichiura. Cu excepția nunții, ea se machiază singură.

Se îmbracă singură, își alege singură stilul.”

Chiar dacă au făcut schimburi de idei, Meghan și Kate au stiluri complet opuse.

Meghan a evitat în mod deliberat să se îmbrace așa cum o face Kate atunci când și-a preluat îndatoririle de

ducesă. Acum, Meghan și-a creat propriul stil, deși nu și-a trădat convingerea că faptele trebuie să vorbească mai tare decât hainele.

O sursă apropiată familiei regale a declarat pentru Elle.com că „Meghan este conștientă că garderoba ei devine

subiect de interes public.

Meghan este nou-venită în această lume și își dă seama că toată lumea este cu ochii pe ea. Meghan își dorește să fie respectuoasă și să nu lase stilul ei să devină mai important decât munca pe care o face.”

Keira Knightley – “Viața de mamă e grea!”

Actrița britanică a înfruntat multe provocări în viață, dar știe că niciuna nu e mai dificilă și mai importantă decât cea de mamă.

După mai bine de două decenii în industrie, Keira Knightley nu dă semne că vrea să se oprească. Are nu mai puțin de trei filme pe rol anul acesta – toate filmate în timp ce o creștea pe Eddie, fiica ei de trei ani.

Dacă îți imaginezi că i-a fost ușor, o confunzi – Keira vrea ca toată lumea să știe că să fii mamă nu e deloc ușor.

„Nu cred că apreciem suficient maratonul fizic și emoțional prin care trece orice femeie atunci când devine mamă. Sunt extrem de privilegiate – am un sistem de suport incredibil. Am avut un noroc incredibil în carieră și-mi permit multe lucruri, dar chiar și așa mi se pare al naibii de greu să fii mamă”, a spus actrița de 34 de ani.

Legături strânse

În ciuda provocărilor cu care se confruntă ca mamă, Keira se grăbește să explice că tot efortul merită. „Tubirea pe care o primești și pe care o simți e extraordinară. Totul e foarte primar, aproape sălbatic de sincer și onest”, explică ea.

Keira este foarte deschisă de regulă și nu e prima oară când a vorbit despre asta, de foarte multe ori folosind cuvinte... mai puțin elegante sau politicoase.

Se pare că și fiica ei i-a împrumutat limbajul colorat, folosindu-l de două ori până acum, o dată când Donald Trump a fost ales președinte și a doua oară când tatăl ei, James Righton, a fost implicat într-un accident de mașină. „S-a lăsat tăcerea imediat după ce am aflat că Trump a fost ales președinte și vocea ei micuța s-a auzit clar și cristalin. „Tati, acum spui ‘la naiba?’ Era aproape politicoasă când a zis asta”, povestește Keira.

Dar actrița nu-și face griji în această privință. Dacă e ceva ce-și dorește cel mai mult pentru micuța ei, este ca aceasta să gândească singură. Anul trecut, Keira a creat o adevărată controversă atunci când a anunțat că i-a interzis fetiței sale să urmărească două filme Disney – Cenșăreasa și Mica Sirenă.

„Da, sunt filme foarte draguțe. Dar nu vreau să învețe că e ok să renunțe la vocea ei pentru un bărbat sau să aștepte după un prinț să o salveze. Trebuie să se salveze singură”, povestește ea.